

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. II. An legitimus censeri possit natus ex matrimonio clandestino, sed
bona parentum fide contracto?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

præsertim, cum juxta Menoch. de præsumpt. l. 3. præsumpt. 130. à n. 3. Fachinæum l. 8. Contror. c. 28. & Sanchez l. 5. d. 3. n. 13. etiam injustus error, & ignorantia juris non tantum obsecuri, sed etiam clari, quando de illa constat, in utroque foro excuset.

130. Dubitatur 2. an legitimi sint filij suscepti à parentibus, qui de valore matrimonij dubij erant? 3e. affirmative. Nam adhuc verificatur, quod parentes eo casu procefferint in usu matrimonij ex bona fide; Probat: quia dubius de valore actus, non habet scientiam de nullitate actus; & dubius, an legitime possideat; non habet scientiam alieni; ergo continuando possessionem, & in usu rei possessæ, non procedit ex mala fide. prob. consèq. ex c. Si virgo 34. q. 2. ubi S. August. ait: *bonæ fidei possessorem dici, qui se possidere ignorat alienum; male verò fidei, cum sciverit, alienum esse, quod possidet*; ergo ad malam fidem inducendam requiritur, quod quis possidere fiat vitium possessionis, vel impedimentum existens; hoc autem in dubitante non reperitur; cum in eo hoc ipso, quod dubius sit, potius sit privatio scientiæ de vitio possessionis, vel contractus. Et ideo dubitatem, esse bonæ fidei possessorem, notavit gloss. in c. fin. de præscript. quem sequitur Abbas *ibid. n. 4.* Sanchez l. 2. hic d. 41. n. 4. & S. Sayrus de censur. l. 1. c. 13. & alij.

131. Dubitatur 3. an ad legitimitatem sufficiat matrimonium esse contractum coram Parocho, & Testibus? 3e. ex dictis constare, legitimos cenferi, conceptos, vel natos ante sententiam de nullitate matrimonij contracti bonâ fide parentum, publice, & sine contradictione; quæstio est, an verificetur ly publice? Si quidem contraxerunt coram Patre & testibus, sed culpabiliter omiffis denuntiationibus? Affirmant omnes, qui volunt, etiam post Tridentinum, matrimonium, in ordine ad penas clandestinitatis, ex eo solum dici clandestinum, quod contractum sit sine Parocho, & Testibus; inter quos idem tenet Molina de Just. tr. 2. d. 176. Vers. observa, & c. Sed contrarium dicendum est. Nam matrimonium quoad penas clandestinitatis sufficienter est clandestinum, si celebretur culpabiliter omiffis denuntiationibus, ut latè probavimus à n. 695. etiam si contractum esset coram Parocho, & Te-

stibus; igitur aliud est clandestinum quoad nullitatem matrimonij, aliud quoad justitiam & penas; illud tale dicitur ex defectu præsentia Parochi, & testiu; istud, per culpabilem omiffionem denuntiationum.

Ex hoc colliges, illud publice contractu 1362 nec verificari ex hoc præcisè, quòd tale matrimonium coram magna hominum frequentia, convocatis amicis, vicinis, & consanguineis, contractu sit, prout voluit Abbas in cit. c. Cum inhibet, & alij; quia jus Ecclesiasticum, præsertim Tridentinum, exigit publicitatem matrimonij factam per presbyteros in Ecclesiis, dum futura matrimonia denuntiari præcipit. Nec obstat legitimitati prolium, si matrimonium non publice, sed clandestinè (nimirum non præmissis denuntiationibus) celebratum sit valide; nam publicitas illa solum requiritur ad effectum legitimitatis pro casu, quòd matrimonium ob latens impedimentum, per sententiam separatur; & ideo si matrimonium contrahatur in mortis articulo eum muliere, ex qua ægrotans prolem suscepèrat, ea erit legitima, quantumcunque clandestinè, sine denuntiationibus, tale matrimonium celebretur, nullo existente impedimento dirimente.

§. II.

An legitimus cenferi possit natus ex matrimonio clandestino, sed bona parentum fide contracto?

Quæstio est, an talis saltè in foro conscientia cenferi possit legitimus, si matrimonium nulliter, seu invalidè contractum est clandestinè, nimirum omiffis denuntiationibus, sic tamen, ut reverà, & in conscientia parentes judicaverint, se habiles, & nullo impedimento laborantes. Quid in hac quæstione sentiam, exposui superius à n. 705.

Ceterum negativam sequitur Barbof. in c. Cum inter. 2. h. t. n. 22. contrariam opinionem negans tutam in conscientia, licet parentes eorū in rei veritate impedimentum ignoraverint, & in conscientia constet de ipsorum bona fide; quia hic effectus legitimitatis, in utroque foro tam poli, quam fori, non aliunde pendet, quam ex legis autoritate, quæ illos tantum legitimos facit, quos, ut tales approbat; sed ex dictis constat, quòd Canonum Autoritas non approbet ut legitimos, sed potius da-

damnet, ut illegitimos, qui suscepti sunt ex matrimonio nullo propter juris impedimentum, in gradu prohibito, quamvis parentes illorum ignorent, si sine denuntiationibus contractum est; ergo non possumus inter unum vel alterum forum distinguere, dicendo, eos quidem *in foro fori*; non autem, *in foro poli*, seu conscientiae, illegitimos habendos.

1365. Suarez *de censuris. tom. 5. d. 50. sect. 1. n. 10.* probabilis resolvit, ejusmodi prolem, in dato casu, omnino censendam legitimam; quia jus, quod tales pronuntiat illegitimos in casu, quo matrimonium clandestinè (nimirum omittis denuntiationibus) & propter impedimentum in gradu prohibito existens nulliter contractum est, etiam si parentes illud ignorarint, procedit ex præsumptione malæ fidei in parentibus, ut expressè habetur in *c. Cum inhibito. §. si quis verò. de clandest. despons. ibi: cum illi taliter contrahendo* (nimirum omittendo denuntiationes requisitas ad assequendam veritatem de existentia, vel non existentia impedimenti) *non expertes scientiæ, vel affectatores ignorantie videntur*: lex autem fundata in præsumptione saltem facti, quando constat de veritate, in conscientia locum non habet, præsertim si pœnalis sit, ut notavimus alibi; ergo. Et hoc verum est, etiam si lex procedat ex præsumptione *juris, & de jure*; nam, qui scribunt in *c. is, qui fidem, de sponsal.* (ubi sponsalia de futuro, secutâ inter sponso carnali copulâ, transibant in matrimonium, præsumptione juris, & de jure, ut didiximus supra) expressè docent, tale matrimonium præsumptum non habere locum in conscientia, si sponsus reverâ, & in conscientia, non habuit consensum conjugalem in actu copulæ; ita Covarr. *de sponsal. p. 1. c. 4. §. 1. n. 9.* & tanquam indubitatum supponit Sanchez *hic l. 7. d. 37. n. 9.*

1366. Ad rationem in n. 1364. majorem procedere, *pro utroque foro*, solum in casu, quo lex nec pœnalis est, nec falsâ præsumptione facti nititur, ut notavimus alibi. Cum autem in presenti casu, in foro conscientiae constet, in dato casu præsumptionem, de mala fide parentum, falsam esse, rectè sequitur, legi damnanti ejusmodi liberos, *ut illegitimos*, in foro conscientiae, locum non esse. Deinde nego minorem indefinitè loquentem. Nam juris auctori-

tas non damnat tales liberos tanquam illegitimos, qui sunt nati ex matrimonio secundum quid clandestino, & nullo, *propter quodvis impedimentum juris*; sed si sit nullum, quia contractum est *in gradu prohibito* cum ignorantia affectata.

Dices: cum Barbosa *cit. n. 23.* non bene desumi argumentum ad præsentem casum à matrimonio præsumpto, quod rectè nullum dicitur in foro conscientiae, si in eodem foro constet, in uno sponso eorum casu defuisse in re consensum conjugalem. Nam matrimonium non pendet ex legis auctoritate, sed ex consensu contrahentium, sine quo subsistere non valet. *c. sufficit. 27. n. 1. & L. Nuptus. ff. de Reg. juris.* Et ideo, si quis verba exprimat, consensum de præsentem importancia, & tamen anteriorem consensum non habuerit, non potest in conscientia matrimonium judicari, ut dicit textus in *c. Tua nos 26. de spons. & v. tenemus à n. 87.* in nostro autem proposito, cum totum pendeat ex legis auctoritate, quæ hoc casu non vult prolem, ut legitimam approbare, resolvendum erit illegitimam esse tam in exteriori, quam interiori conscientiae foro. Sic ille.

Sed *re.* licet in eo diversa ratio sit, quod valor matrimonij non pendeat à legis auctoritate, consequenter dispositio legis locum non habeat in eo foro, ubi constat defectus facti, ex cujus præsumptione lex disponit, *legitimitas* autem pendeat ex legis auctoritate: in hoc tamen ad intentionem nostram est identitas, & convenientia rationis idem pro utroque resolvendâ, quod, sicut obligatio legis petit, ut in casu secutâ inter sponso copulæ, se gerant ut conjuges; & compertâ veritate de defectu consensûs conjugalis in eo foro cesset legis dispositio, quia cessat legis præsumptio: ita etiam obligatio legis de illegitimis, qui nati sunt ex matrimonio clandestino nulliter contracto in gradu prohibito, petat, habendos, pro talibus; & compertâ veritate de defectu malæ, & præsentia bonæ fidei in eodem foro, cesset legis dispositio, quia cessat legis præsumptio, ut in simili notavimus alibi.

Ratio hujus est ex natura rei, quia dispositio legis, aliquid disponentis, ex sola præsumptione facti (v. g. quod in talibus circumstantijs intervenerit consensus maritalis, vel contrahentes sciverint, se jura ma-

habiles, aut impeditos) in re est dispositio merè conditionalis; ubi ergo constat, conditione deficere, ibi pariter necesse est deficere dispositionem talis legis. Nec rectè gubernationi congruere, ex sola præsumptione facti, aliquid absolute decernere, videtur, nisi, quamdiu de contrario non constat.

1369. Si quæras, an sola nullitas matrimonij inducat illegitimitatem? Responso est negativa. Nam, ut dictum est n. 1363. ut liberi censeantur legitimi, satis est *iure Canonico*, quòd nati sint ex iustis nuptijs, seu matrimonio in re, & *verè*, vel saltem *putative legitimo*; potest autem matrimonium esse putative legitimum. 1. Si est publicè, & sine contradictione contractù, licet postea propter ignoratum impedimentum eo comperito separetur, ut dictum est n. 1353. deinde, licet contractum sit in gradu prohibito, sed præmissis denuntiationibus; prout oportebat, ut dictum est in preced. & dicitur infra. 3. Si deinde ab Ecclesia approbetur. Ex quo colliges, ut iam alias dictum est, & dicemus ex sola clandestinitate secundùm quid, seu etiam culpabili denuntiationum omissione, non induci illegitimitatem liberorum ex matrimonio taliter contracto, nisi simul sit in gradu prohibito, propter quod debeat, aut jure possit separari, & in re defuerit in contrahentibus bona fides. ut constat ex *ci. c. Cum inhibito. de clandest. despons.* & *c. Cum inter h. t.*

§. III.

An clandestinitas matrimonij nulliter contracti vitiet natales liberorum, undecunque nullitas proveniat?

1370. Videtur affirmandum, quoties contractum est clandestinè cum nullitate actus. 1. *ex cit. c. cum inhibito*, ubi, ut constat, liberi decernuntur illegitimi ex matrimonio secundùm quid clandestino, & in gradu prohibito contracto; *gradus* autem *prohibitus* hic supponit pro quocunque impedimento dirimente, ut tenet Sanchez & alii, à nobis supra n. 710. relati; ergo. Deinde in *c. cum inter. 2. h. t.* eadem illegitimitas, seu vitium natalium statuitur in liberos, ex matrimonio jure separando, si non est contractum publicè, & sine contradictione Ecclesiæ; at matrimonium cum quocunque impedi-

mento dirimente contractum, eo cognito, jure separari potest; ergo clandestinitas matrimonij nulliter contracti vitiat natales liberorum, undecunque nullitas proveniat.

1371. Ante resolutionem not. 1. matrimonium aliud est *verum*, aliud *putativum*; verum est quod re ipsa intercessit inter personas habiles, cum omnibus requisitis ad valorem; *putativum* autem *quoad effectum inducendi legitimitatem* liberorum inde natorum, quod *defuèto* celebratum est, sed propter aliquod juris impedimentum valere non potuit, ut observat Gonzalez ad *c. 2. h. t. n. 4.* diciturque *putativum* ad *veri* differentiam, quia figuram habet matrimonij, & matrimonium creditur, cum tamen verè non subsistat.

1372. Not. 2. Constitutionem *c. cum inhibito*, quâ positivè decernuntur illegitimi liberi nati ex matrimonio sine denuntiationibus contracto in gradu prohibito, licet parentes ignoraverint existens inter se juris impedimentum, pœnalem esse, nimirum in odium malæ fidei, quæ in parentibus eorum ex hoc, quòd denuntiationes debitas neglexerint, jure præsumitur; Constitutionem autem in *c. cum inter. 2. h. t.* non esse pœnalem; quia ibi nec agitur de ulla contrahentium culpa; nec decernitur quicquam de illegitimitate; sed solum disponitur habendos pro legitimis natos ex matrimonio publicè, & sine contradictione contracto, etiamsi deinde contingat, illud, per sententiam divortij, jure separari, de quo casu proposito dubitatum erat.

1373. Not. 3. præcipuam causam, ob quam jure canonico liberis natis etiam ex matrimonio solum putativo, publicè, sine contradictione, & saltem unius ex parentibus bonâ fide contracto effectus legitimitatis indulgetur, esse *bonam fidem contrahentium, & liberorum favorem*, ut colligitur ex *cit. c. 2. & 14. h. t.* ibi: *ignavam penitus, quòd ipse aliam sibi matrimonialiter copulaverit; & in favorem potius prolis declinamus.* Ex quo fit, ut matrimonium solum *putativum* producat hunc effectum legitimitatis, sufficere, quòd sit publicè contractum (nimirum nec simpliciter, nec secundùm quid clandestinè) saltem unius contrahentium bonâ fide. Nam *c. ex Tempore 14. h. t.* proles legitima pro-